

LINGVISTIKAOLÜMPIAADI EELVOOR

19. veebruar 2011

(Täita trükitähtedega)

Nimi:

Kool:

Klass:

Elektronposti aadress:

Juhendav õpetaja:

Eelvoorutoimumiskoht:

(linn)

LINGVISTIKAOLÜMPIAADI EELVOORU ÜLESANDED

19. veebruar 2011

1. Lahenda **iga ülesanne** loetava käekirjaga **eraldi lehel** (lehtedel) ülesannet ümber kirjutamata. Lahendamiseks võid kasutada ka lehte, millel on trükitud ülesanne.
2. Kirjuta lahendatava **ülesande number ja oma nimi igale** ülesande lahenduse **lehele**. Ainult sel juhul on tulemuste täpne arvestus tagatud.
3. **Põhjenda** oma vastust. Täiesti korrektseid, kuid põhjenduseta vastuseid hinnatakse madalamalt.

ÜLESANNE 1. (15 punkti)

On antud mõned sõnad klassikalises asteegi keeles ja nende tõlked eesti keelde. Klassikalist asteegi keelt kõneldi kuni eurooplaste saabumiseni tänapäeva Mehhiko keskosas ja ta kuulus jutoasteegi keelte hulka.

cihuatzintli	austatud naine
nocoauh	minu madu
amochpochtzin	teie austatud tütar
nocihuauh	minu naine
nantli	ema
cihuah	naised
cihtin	vanaemad
coatl	madu
nantin	emad
totahhuan	meie isad
tlacatl	inimene
amocihuahuan	teie naised
tochpoch	meie tütar

A. Tõlgi eesti keelde:

tlacah

tahtli

nonan

B. Tõlgi asteegi keelde:

austatud madu

meie emad

teie madu

C. Selgita lahendust!

(Autor Rosina Savisaar)

ÜLESANNE 2. (16 punkti)

Tamili keelt, mis kuulub draviidi keelkonda, kõneleb emakeelena ligi 70 miljonit inimest Indias, Sri Lankal, Singapuris ja mujal.

Esitatud on mõned arvud traditsioonilises tamili süsteemis ja araabia numbritega (erinevas järjestuses).

A. Leia õiged vastavused!

77	௭௭ கூ கூ ன ல அ
1001	௭௦௦௧
5918	௫௯௧௮ ன ல ன
40 113	௪௦௧௧௩
1 000 000	௧௦௦௦௦௦௦

B. Kirjuta järgmised arvud araabia numbritega.

- ௧௦௦௦௦௦௦
- ௫௯௧௮ ன ல ன
- ௭௦௦௧
- ௧௦௦௦௦௦௦
- ௭௦௦௧

C. Kirjelda, kuidas tamili arve kirjutatakse.

ÜLESANNE 3. (14 punkti)

On antud laused alamtšuvaši murdes (ladina transkriptsioonis) ja nende eestikeelsed tõlked. Mõnele lausele ei vasta mitte üks tõlge, vaid kaks. Osa alamtšuvaši lauseid on puudu.

1.	?	Ivan magab
2.	š'utä sünet'	Valgus kustub
3.	pětër kěret'	Peeter siseneb
4.	ivan vilet'	Ivan sureb
5.	kanra tatälat'	Köis katkeb
6.	ača čupat'	Laps jookseb
7.	alli iratat'	Käsi valutab
8.	ivan stenana tajänat'	Ivan nõjatub seina vastu
9.	pětër avtomatran peret'	Peeter tulistab automaadist
10.	ača televisarpe kurat'	Laps vaatab telerit
11.	marina turata sikteret'	Marina kiigutab oksa
12.	?	Marina köhib
13.	ača üserse ilčë	a) Laps köhis korra b) Laps köhis natuke
14.	marina šivärsa ilčë	Marina magas natuke
15.	ača stenana tajänsa ilčë	Laps nõjatus seina vastu ja tõmbus sellest jälle eemale
16.	?	Valgus kustus ja süttis jälle
17.	pětër televisarpe kursa ilčë	Peeter vaatas telerit natuke
18.	ivan tavränsa ilčë	Ivan tuli tagasi ja läks jälle minema
19.	?	a) Peeter kiigutas korra oksa b) Peeter kiigutas oksa natuke

A. Täida tabelis lüngad!

B. Tõlgi eesti keelde. Kui mõnel juhul arvad, et tõlkevasteid on kaks, kirjuta mõlemad.

1. pětër tavränat'
2. alli iratsa ilčë
3. ivan avotmatran perse ilčë
4. ača kěrise ilčë
5. ivan čupsa ilčë

C. Kui üks lingvist palus alamtšuvaši keelt kõneleval naisel tõlkida laused 6 ja 7, sattus naine raskustesse ja ütles, et tema külas „tavaliselt nii ei räägita“. Proovi neid lauseid tõlkida ja põhjenda naise reaktsiooni.

6. pětër vilse ilčë
7. kanra tatälsa ilčë

D. Seleta oma lahendust!

(Autor Andrei Šluinski)

ÜLESANNE 4. (15 punkti)

Uuri järgnevaid gudžaratikeelseid sõnu, kus rõhku märgib akuut (´). Sõnad on rahvusvahelises foneetilises transkriptsioonis (IPA). [a] ja [ã] on eesti *a* sarnased, [e] ja [ɛ] nagu *e*, [i] ja [i] nagu *i*, [o] ja [ɔ] nagu *o*, [u] nagu *u*. [ə] on ebamäärase hääldusega täishäälik. Ülejäänud märgid tähistavad kaashäälikuid.

Gudžarati keelt kõneleb umbes 46 miljonit inimest Indias.

azádi	´vabadus´	búkəɽo	´suutäis´
b ^h ávəna	´soov´	ekóter	´71´
ɔp ^h ismá	´kontor´	júrop	´Euroopa´
evámã	´keskpäeval´	k ^h əmíso	´särgid´
mubáarak	´uus aasta´	kójəldi	´väike kägu´
pəhelán	´aasta´	nəvo	´uus´
ʃikár	´jaht´	pəɽəntu	´aga´
sinemá	´kino´	wək ^h ətsər	´õigeaegselt´
tádʒetər	´hiljuti´	wísməɽən	´unustamine´

A. Järgnevatest sõnadest neljal on rõhk märgitud valesti. Millistel? Märgi õiged rõhud!

awwaná	´tulemas´
betális	´42´
kəré	´teeb´
maníto	´tahan´
pákistan	´Pakistan´
pustəkne	´raamat´
tʃpərá	´tüdrukud´
tʃumóter	´74´

B. Seleta ülesande põhjal, milliste reeglite järgi gudžarati keeles sõna rõhk määratakse.

ÜLESANNE 5. (12 punkti)

Keeleline viisakus koosneb mitmesugustest vahenditest, millega inimesed oma repliike moodustades näitavad suhet enda ja kuulaja vahel. Eesti keeleruumis on enamasti oluline see, kas sinu vestluspartner on võõras või tuttav, vanem või mitte.

A. Kujutle olukorda: neiu astub bussi, kus on ainult üks vaba koht. Paraku on kõrvalistmel istuv vana daam sinna asetanud oma reisikoti. Daam ise on sügavas mõttes ja vaatab aknast välja. Neiu pöördub daami poole nii:

Vabandage, ega te ei saaks seda kotti kuhugi mujale panna?

Loetle keelelised vahendid, mis on selle lause moodustamisel kasutusel viisakusreeglite tõttu.

B. Neiu astub bussi, kus ainuke vaba koht on tema klassiõe kõrval, kelle seljakott on istmel ja kes vaatab aknast välja. Neiu ütleb:

Tšauki, kuule viska need kodinad üles riiulile, ma ka istun.

Loetle need keelelised vahendid, mis olukorra B repliigis erinevad olukorra A repliigist.